

FICHE 3

DE BEROEPSLOOPBAAN

§ 1. ARBEIDSPERIODES

1087.

Om pensioenrechten te openen in het stelsel voor werknemers, moeten de arbeidsperiodes onderworpen zijn aan de sociale zekerheid voor werknemers, voor de sector van de pensioenen. De onderwerpsregels aan de sociale zekerheid worden uiteengezet in de eerste fiche van dit deel. Samengevat gaat het om tewerkstelling als werknemer:

- in de privésector;
- in de openbare sector, als het niet gaat om statutaire ambtenaren die vast benoemd zijn;
- in het gesubsidieerd onderwijs, voor personeelsleden die niet vast benoemd zijn.

1088.

De arbeidsperiodes vanaf 1955 worden voor het pensioen gevaloriseerd op basis van het geheel van de aan de sociale zekerheid aangegeven brutolonen waarop bijdragen zijn ingehouden. De FPD gebruikt de beschikbare gegevens, op basis van aangiften van de werkgever aan de RSZ, via de vzw Sigedis. Tot voor kort ontvingen de werknemers elk jaar (tot 1993 van de ASLK, daarna van de vzw Cimire) een uittreksel van hun pensioenrekening. Deze praktijk werd afgeschaft. Daarentegen ontvangen de werknemers vanaf hun 55ste van de FPD een berekening van hun toekomstige pensioen die uitgaat van hun loopbaan tot op dat moment, en van de veronderstelling dat de rest van hun loopbaan volgens hetzelfde stelsel zal verlopen. Als deze gegevens fout blijken te zijn, kan de werknemer met alle rechtsmiddelen zijn werkelijke prestaties en zijn werkelijk loon bewijzen.

We merken hierbij op dat enkel de aan de RSZ aangegeven lonen in aanmerking worden genomen voor de pensioenen. Sommen die 'in het zwart' zijn uitbetaald komen, net als loonbestanddelen die niet aan de sociale zekerheid zijn onderworpen (maaltijdcheques enz.), niet in aanmerking!

1089.

Er is in een minimumloon - 'minimum per gewerkt jaar' - het bedrag van dit minimum vind je terug in de 'groene bladzijden' achteraan in deze Wegwijzer Sociale Wetgeving - voorzien voor de jaren die, ten minste 1/3-tijd, gepresteerd werden door werknemers met een loopbaan van ten minste 15 jaar in 1/3-tijd, en waarvan het op basis van het werkelijk loon berekende pensioen onder een bepaald bedrag blijft.

Ditzelfde bedrag wordt ook gehanteerd voor de valorisatie van bepaalde gelijkgestelde periodes (zie hieronder).

1090.

Het in rekening gebrachte loon wordt beperkt tot een bedrag dat voor elk jaar door de reglementering wordt bepaald. De 'groene bladen' achteraan in deze Wegwijzer Sociale Wetgeving geven ter informatie het bedrag voor het laatste op het moment van de publicatie van deze Wegwijzer bepaalde jaar. Voor de arbeiders is die begrenzing ingevoerd vanaf 1981.

1091.

Opgelet: er wordt geen rekening gehouden met de prestaties van het jaar waarin het pensioen ingaat. In het licht van dat gegeven kunnen de werknemers die geboren zijn tijdens

de laatste maanden van het jaar er belang bij hebben hun pensioen met een aantal maanden uit te stellen! Het laatste in rekening gebrachte jaar wordt gevaloriseerd op basis van het loon van het voorlaatste jaar, verhoogd met 4%.

Deze regel werd gewijzigd voor de pensioenen vanaf 1.01.2015. De laatste loopbaanmaanden worden gevaloriseerd op basis van de gegevens van het vorige kalenderjaar.

§ 2. GELIJKGESTELDE PERIODES

A. Lijst van gelijkstellingen

1092.

De inactiviteitsperiodes die door een loon gedekt worden (feestdagen, gewaarborgd inkomen in het geval van ziekte, 'klein verlet', enz.) worden meegeteld als arbeidsdagen. Worden gelijkgesteld met arbeid:

- vakantieperiodes;
- dagen onbetaald verlof (max. 10 dagen per jaar);
- stakingsdagen (erkend door de vakbond) of dagen van lock-out;
- dagen waarop een activiteit van rechter in sociale zaken of in handelszaken wordt uitgeoefend.

1093.

Dagen van tijdelijke of volledige werkloosheid worden gelijkgesteld indien ze vergoed zijn. SWT wordt, net als stages in het kader van een beroepsopleiding, beschouwd als werkloosheidsperiodes.

Zijn ook gelijkgesteld, de werkloosheidsperiodes die erkend zijn als 'voortgezette verzekering' in de sector van de ziekteverzekering en die niet vergoed worden omdat de werknemer niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden. Ter herinnering, men kan enkel een voortgezette verzekering genieten mits persoonlijke bijdragen worden betaald.

1094

Dagen van arbeidsongeschiktheid worden gelijkgesteld:

- als ze vergoed worden door het ziekenfonds (primaire arbeidsongeschiktheid, invaliditeit);
- als de ongeschiktheid recht geeft op een vergoeding voor arbeidsongevallen of beroepsziekten, voor een ongeschiktheid van ten minste 66%. In de praktijk gaat men ervan uit dat dit het geval is voor vergoedingen voor volledige tijdelijke ongeschiktheid, en voor vergoedingen voor permanente ongeschiktheid als de erkende ongeschiktheidsgraad ten minste 66% bedraagt;
- als erkend is dat de betrokkene minstens 66% gehandicapt is.

De periodes die gedekt worden door de moederschapsverzekering (bevallingsverlof, verwijdering van de werkneemster tijdens de zwangerschap of de lactatie, borstvoedingsverlof, ouderschaps- of adoptieverlof) zijn eveneens gedekt.

1095.

De periodes van tijdskrediet, inclusief de 'landingsbanen', worden gelijkgesteld indien de betrokkene een onderbrekingsuitkering van de RVA geniet. Hetzelfde geldt voor het 'thematisch verlof'. Voor het ouderschapsverlof geldt hetzelfde vanaf de 4e maand, wanneer er dan geen recht is op een uitkering.

De loopbaanonderbreking (het systeem dat van kracht was vóór de invoering van het

tijds krediet, en dat van kracht blijft in de openbare sector) wordt, voor de periodes vanaf 1.01.2012, gelijkgesteld ten belope van 12 maanden voor de voltijdse onderbreking en deeltijdse vermindering, en 60 maanden voor de vermindering tot 4/5. Er worden 12 maanden extra toegekend als de werknemer overschakelt naar halftijds na de geboorte of na een adoptie, vanaf het 2e kind.

Voor periodes vóór 1.01.2012 wordt de loopbaanonderbreking gelijkgesteld ten belope van 12 'geproratische' maanden; er worden 24 maanden toegevoegd als de werknemer of zijn partner kinderbijslag krijgt voor een kind jonger dan 6 jaar.

1096.

De periodes van deeltijdwerk 'met behoud van rechten' (zie het thema 'Werkloosheid' in dit Deel) worden gelijkgesteld als het loon van de betrekking lager ligt dan het loon van het jaar voorafgaand aan het begin van de tewerkstelling. Als de werknemer een inkomensgarantie-uitkering (IGU) geniet, geldt de gelijkstelling zonder enige tijdsbeperking. Als hij die uitkering niet geniet, wordt de gelijkstelling beperkt tot 1.560 dagen die evenredig met de arbeidstijd over de loopbaan jaren worden uitgespreid.

1097.

Bepaalde formules van arbeidsduurvermindering in het kader van de 'arbeidsverdeling' openen ook recht op gelijkstelling.

1098.

Periodes van legerdienst of dienst als gewetensbezwaarde worden gelijkgesteld als ze gepresteerd werden binnen het Belgisch kader en op voorwaarde dat ze geen rechten openen in een ander pensioenstelsel, dat de betrokkene binnen de 3 jaar volgend op die dienst de hoedanigheid van werknemer had, en dat hij in die hoedanigheid gedurende ten minste een jaar een gewoonlijke en hoofdzakelijke tewerkstelling had.

1099.

Periodes van gevangenisstraf worden gelijkgesteld als:

- het gaat om een voorlopige hechtenis gevolgd door vrijspraak of buitenvervolginstelling;
- het gaat om een internering in een inrichting voor maatschappelijk verweer of voor geesteszieken.

B. In rekening brengen van gelijkgestelde periodes

1100.

De gelijkgestelde periodes worden in principe gevaloriseerd op basis van een fictief loon, dat overeenstemt met het werkelijk loon dat het kalenderjaar voorafgaand aan de werkonderbreking verdiend werd. Als in de loop van dat jaar geen werkelijk loon verdiend werd, wordt het loon van het jaar van de werkonderbreking genomen. Als dat ook ontbreekt, refereert men aan het loon van het jaar volgend op de werkonderbreking.

1101.

Als uitzondering op deze regel zullen bepaalde periodes enkel nog gevaloriseerd worden op basis van het minimumrecht per loopbaanjaar (zie hierboven; zie bedrag in de 'groene bladen' achteraan in deze Wegwijzer Sociale Wetgeving). Het gaat om de volgende periodes, gepresteerd vanaf 2012:

- a. de volledige werkloosheid van de 'derde periode', behalve voor de periodes vanaf 55 jaar, als de 'eerste periode' ten vroegste is begonnen tijdens het jaar waarin de 50^e verjaardag van de betrokkene viel. Deze regel is evenmin van toepassing op werknemers van min-

- stens 55 jaar oud die al in de ‘derde periode’ zaten op 1.11.2012.
- b. ‘landingsbanen’ in het kader van het tijdskrediet of de loopbaanonderbreking. Deze regel is niet van toepassing op landingsbanen in bedrijven in moeilijkheden of in herstructurering, of voor zware beroepen. Hij is ook niet van toepassing op de 312 eerste dagen vanaf 60 jaar. Hij is evenmin van toepassing op het eventueel nog resterende tijdskrediet waarop de betrokkene nog recht heeft, en dat ten belope van 312 dagen. De reglementering bevat overgangsregels voor personen die op 28.11.2011 reeds in het stelsel zaten of een aanvraag hadden ingediend.
 - c. de periodes van SWT of ‘pseudo-SWT’, vóór 59 jaar. Wat betreft het SWT, werden er allerlei soorten uitzonderingen voorzien: de regel is niet van toepassing, zolang dit stelsel nog bestaat (zie *fiche ‘SWT’*), op het gewone SWT vanaf 58 jaar. Ook hier voorziet de reglementering in overgangsmaatregelen ten gunste van werknemers die op 28.11.2012, reeds op SWT waren of hun verlof hadden gekregen.

De regering besliste de gelijkstelling op basis van het minimumrecht per loopbaanjaar uit te breiden naar andere periodes.

1102.

De voorgaande regels zijn van toepassing op periodes die gepresteerd werden vanaf 1968. Voor periodes vóór die datum stelt de reglementering het fictief loon vast. Voor gelijkgestelde periodes die noch voorafgegaan noch gevolgd worden door een effectieve arbeidsperiode, wordt het fictief loon van 1967 genomen.

1103.

Als een werkloze van ten minste 50 jaar zijn werkloosheid onderbreekt om zich als zelfstandige te vestigen, en vervolgens opnieuw in de werkloosheid terechtkomt (cf. *het thema ‘Werkloosheid’ in dit Deel*), zal zijn nieuwe werkloosheidsperiode in aanmerking worden genomen voor het fictief loon van het jaar waarin de eerste werkloosheidsperiode afliep, voor zover hij op het moment dat hij zijn werkloosheid onderbrak ten minste 20 jaar een gewoontelijke en hoofdzakelijke tewerkstelling als werknemer had. Die regel is van kracht sinds 2005.

1104.

Zoals we zien is het stelsel van gelijkgestelde periodes relatief voordelig. Het is niet correct te zeggen dat die periodes enkel meetellen voor het bedrag van de ontvangen socialezekerheidsuitkering! Zelfs na de beperkingen die van kracht zijn vanaf 2012 kan het voorvallen dat het fictief loon van de gelijkgestelde periode voordeliger is dan het werkelijke loon. In volgende gevallen wordt dan ook het voordeligste loon in overweging genomen:

- a. de werknemer is het slachtoffer van een arbeidsongeval of een beroepsziekte, en heeft een ongeschiktheid van ten minste 30%;
- b. de werknemer beëindigt een werkloosheidsperiode door werk als huisbediende aan te nemen, of oefent een beroepsactiviteit uit die toegelaten is door de werkloosheidsreglementering (bijvoorbeeld een deeltijdse baan om aan de werkloosheid te ontsnappen, of een bijberoep, zie het thema ‘Werkloosheid’ in dit deel);
- c. de zieke of gehandicapte werknemer hervat een beroepsactiviteit met de toelating van de raadgevende geneesheer.

§ 3. TOEGEVOEGDE JAREN

1105.

Het is mogelijk de loopbaan aan te vullen met bepaalde periodes die noch als arbeidsperiodes noch als gelijkgestelde periodes erkend worden. Die mogelijkheid veronderstelt dat er persoonlijke bijdragen worden betaald.

1106.

De periodes van loopbaanonderbreking die niet gelijkgesteld zijn (cf. vorige paragraaf) kunnen onder volgende voorwaarden worden toegevoegd:

- a. De werknemer genoot onderbrekingsvergoedingen van de RVA.
- b. De onderbrekingsperiode opent geen pensioenrechten in het kader van een ander stelsel.
- c. Het totaal van de gelijkgestelde periodes en van de periodes van loopbaanonderbreking die worden toegevoegd, mag de zestig maanden niet overschrijden.
- d. Deze regularisatie moet worden aangevraagd binnen de 3 maanden na het begin van de toe te voegen periode. Als die termijn niet wordt nageleefd, heeft de regularisatie enkel betrekking op de periodes vanaf de 1ste dag van de periode van 3 maanden voorafgaand aan de aanvraag.
- e. De bijdrage bedraagt 7,5% van het gemiddelde loon (van het jaar waarin de onderbreking van de loopbaan ingaat, op voorwaarde dat er ten minste 75 activiteitsdagen zijn. Bij gebrek daaraan wordt er rekening gehouden met het voorgaande jaar of met het laatste jaar waarvoor gegevens gekend zijn). Die bijdrage moet per kwartaal worden betaald, vanaf het moment dat de goedkeuring van de gelijkstelling definitief is geworden. Voor de periodes vóór deze beslissing, moeten de bijdragen in één keer worden betaald, binnen de 6 maanden volgend op de beslissing. Het is mogelijk de betalingen over maximaal 5 jaar te spreiden, met een intrest van 6,5%.
- f. De toegevoegde jaren worden in rekening gebracht voor het loon waarop bijdragen betaald zijn.

1107.

Arbidsperiodes waarop de pensioenbijdragen niet zijn ingehouden, kunnen worden geregulariseerd. De bijdrage komt overeen met het bedrag van de pensioenbijdrage (zowel werknemers- als werkgeversbijdrage), dat op het moment dat de betrokken tewerkstelling werd uitgevoerd op die tewerkstelling van toepassing was (het gaat om 7 tot 16,36%, afhankelijk van het moment en de aard van de tewerkstelling), op het gewaarborgd minimumloon. Deze bijdrage wordt verhoogd met een verwijlrent van 10% per jaar vanaf de 1ste januari van het jaar volgend op het jaar waarop de bijdragen betrekking hebben (of vanaf 1.01.1974 indien de te regulariseren periode vóór die datum valt). Het bedrag moet in één keer betaald worden, binnen de 6 maanden volgend op de beslissing tot goedkeuring van de regularisatie; gespreide betaling (over maximaal 5 jaar) is mogelijk met een intrest van 6,5% per jaar.

1108.

Studiejaren kunnen onder volgende voorwaarden worden geregulariseerd:

- a. Als de regularisatie plaatsvindt binnen de 10 jaar na de datum waarop de studies werden beëindigd, dan kunnen alle studieperiodes worden geregulariseerd (zie verderop), met inbegrip van de periodes voor de 20ste verjaardag.

Als de regularisatie plaatsvindt na de periode van 10 jaar, maar gedurende de overgangsperiode die loopt van 1.12.2017 tot en met 30.11.2020, dan kunnen de studiejaren na de 20ste verjaardag worden geregulariseerd. De jaren voor de 20ste verjaardag zijn daarentegen onderworpen aan een verhoogde bijdrage.

- Als de regularisatie plaatsvindt na 30.11.2020, dan worden alle jaren geregulariseerd, met inbegrip van de jaren voor de 20ste verjaardag, maar dan wordt de regularisatie verhoogd op basis van een interestvoet en mortaliteitstabellen.
- b. Het moet gaan om studies met een volledige cyclus en waarvoor een diploma werd behaald. Daarbij kunnen de stagejaren worden gevoegd waar het behalen van een diploma een absolute voorwaarde was en die leidden tot een beroepskwalificatie, net als maximaal 2 jaar om een doctoraatsthesis voor te bereiden. Bovendien is het mogelijk de periodes te regulariseren die gedekt zijn door een leercontract, en dit vanaf de 18e verjaardag. Zowel de stageperiodes als de periodes gedekt door een leercontract kunnen slechts worden geregulariseerd als ze niet in aanmerking komen voor de berekening van een pensioen van een ander Belgisch of buitenlands stelsel. Tot slot kunnen ook volledige periodes van 1 jaar worden geregulariseerd waarin studiejaren van het secundair onderwijs na het 6de jaar secundair onderwijs werden gevolgd. Met uitzondering van de jaren waarin een doctoraatsthesis wordt voorbereid (maximaal 2 jaar), kan enkel het minimumaantal jaren worden geregulariseerd dat nodig is om het vereiste diploma te behalen (het is dus niet mogelijk om jaren te regulariseren die je moest 'overdoen').
- c. De aanvraag kan om het even wanneer worden ingediend, voor zover dit gebeurt vóór de datum waarop het pensioen begint. Hoe sneller de regularisatie plaatsvindt, hoe interessanter de tarieven (*zie hoger*).
- d. De bijdrage bedraagt 1.828,50 euro per jaar (geïndexeerd bedrag vanaf 1.11.2023). Die bijdrage moet in één keer betaald worden, binnen de 6 maanden volgend op de beslissing tot toekenning van de regularisatie. De betaling kan niet meer worden gespreid. De bijdrage is trouwens fiscaal aftrekbaar.
- e. De regularisatie van studiejaren telt zowel voor de berekening van het rustpensioen als voor de berekening van een eventueel overlevingspensioen. Als de werknemer echter overlijdt zonder dat hij zijn studiejaren geregulariseerd heeft, kan zijn echtgenoot niet langer zelf de regularisatie aanvragen. De regularisatie telt enkel voor de berekening van het pensioenbedrag en niet voor de berekening van de loopbaanvoorwaarden.